

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 451

van **ALLESSIA CLAES**

datum: 3 februari 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Plantentuin Meise - Werking

Op de website van de Plantentuin Meise vernemen we dat er in 2021 maar liefst 227.689 bezoekers waren. Dat is positief nieuws. Heel wat Vlamingen herontdekken sinds de coronacrisis de natuur en bovendien werden er heel wat vernieuwingen uitgevoerd in het kader van het masterplan, wat heel wat bezoekers aantrekt.

1. Graag een overzicht van de bezoekersaantallen voor 2019, 2020, 2021:
 - a) opgesplitst per jaar;
 - b) jaarlijks overzicht van binnenlandse of buitenlandse bezoekers. En welke vijf nationaliteiten de plantentuin het meest bezoeken;
 - c) de evaluatie van deze cijfers.
2. Graag een jaarlijks overzicht van het aantal personeelsleden in dienst van de plantentuin sinds 2019.
3. Kan de Plantentuin Meise rekenen op vrijwilligers? Zo ja, graag een overzicht van het aantal vrijwilligers voor 2019, 2020 en 2021.
4. Op welke manier wordt de Plantentuin Meise gepromoot? En op welke manier wordt er promotie gevoerd in het buitenland?
5. Staan er nog werken gepland voor de plantentuin? Graag een overzicht van de werken met een timing.
6. Welke impact had de coronacrisis op de werking van de plantentuin?
7. Staan er nog nieuwe initiatieven gepland voor 2022?
8.
 - a) Welk budget vloeit er jaarlijks van de Vlaamse overheid naar de Plantentuin Meise?
 - b) Wordt dit budget nog aangevuld met andere inkomsten?
9. Wat is de stand van zaken van de renovatie van het kasteel van Bouchout en Pachthofzone, de bouw van een nieuw technisch gebouw en de bezoekersparking?
10. Hoe evalueert de minister de realisatie van het hefboomproject Plantentuin 2.0 van Toerisme Vlaanderen?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (309), Zuhal Demir (451).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 451 van 3 februari 2022

van **ALLESSIA CLAES**

1. a) **2019:** 183.381
2020: 144.809
2021: 227.689

b) **2019:**
- 97,45% Belg
- 2,55% Buitenlanders
- Top 5: Fransen - Nederlanders - Duitsers - Britten - Amerikanen

2020:
- 99,81% Belg
- 0,19% Buitenlanders
- Top 5: Nederlanders - Fransen - Duitsers - Britten - Amerikanen

2021:
- 99,34% Belgen
- 0,66% Buitenlanders
- Top 5: Nederlanders - Fransen - Duitsers - Britten - Spanjaarden

Plantentuin Meise volgt de nationaliteit van de bezoekers op doordat bij aankoop van tickets de postcode van de koper geregistreerd wordt. Deze registratie brengt het aantal gekochte tickets niet in rekening. De opgegeven % zijn dus richtwaardes.

c) De bezoekerscijfers zitten in stijgende lijn. Als we de cijfers bekijken vanaf 2013, het jaar voor de overdracht van de Plantentuin van het federale niveau naar de Vlaamse gemeenschap zien we meer dan een verdubbeling van de bezoekersaantallen (2013: 91.171; 2021: 227.689). Het lager aantal bezoekers in 2020 is toe te schrijven aan het feit dat de Plantentuin gedurende twee maanden werd gesloten, het aantal personen per uur en per dag werd beperkt en er geen evenementen konden plaatsvinden. De coronacrisis had ook een duidelijke impact op het aandeel buitenlandse bezoekers in 2020 en 2021.

2. Het aantal personeelsleden op telkens op 1 januari van het jaar waren als volgt:
- 2019: 184 (114 personeelsleden op dotatie Vlaams overheid; 31 personeelsleden Franse gemeenschap; 39 personeelsleden op eigen middelen)
 - 2020: 184 (109 personeelsleden op dotatie Vlaams overheid; 30 personeelsleden Franse gemeenschap; 45 personeelsleden op eigen middelen)
 - 2021: 192 (112 personeelsleden op dotatie Vlaams overheid; 29 personeelsleden Franse gemeenschap; 51 personeelsleden op eigen middelen)

Op langere termijn zien we een daling van het aantal personeelsleden op de dotatie van de Vlaamse overheid, conform de gestelde besparingsdoelstellingen en een stijging van het aantal personeelsleden op eigen middelen (ticketverkoop, onderzoeksprojecten, verhuur, wetenschappelijke dienstverlening,...). Op die manier kan de goede werking van de Plantentuin gegarandeerd blijven, ondanks het groter aantal bezoekers. Het aantal medewerkers van de Franse gemeenschap daalt licht, maar daar wordt een inhaalbeweging verwacht conform de afspraken van het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap betreffende het beheer en de werking van de 'Nationale Plantentuin van België'.

3. **2019:** 254 - 12,5 VTE
2020: 312 - 14,4 VTE
2021: 261 - 15,6 VTE

In 2020 was er een sterke stijging van het aantal vrijwilligers, vooral door vrijwilligers die tijdens de lockdown hielpen om online gegevens in te geven van de wetenschappelijke collecties.

In 2021 daalde het aantal vrijwilligers terug, maar de tijdsbesteding per vrijwilliger steeg wel fors, zodat het totaal aantal VTE toch toenam.

4. Plantentuin Meise wordt momenteel vooral gepromoot via volgende kanalen:

Media

- Ring TV
- Radio Nostalgie
- TV BX1 + radio
- Plattelands TV
- Via ruildeals als locatie voor TV programma's: Iedereen Beroemd, Cupido ofzo, Vlaanderen Vakantieland, RTBF programma's, ...

Sociale Media

- Facebook
- Instagram
- LinkedIn
- YouTube

Website

- Eigen website: Plantentuin Meise
- Uit In Vlaanderen
- MuseumPass

Print

- Goede vertegenwoordiging in nationale pers (TV, radio, kranten) bij persberichten
- Via ruildeals in verschillende tijdschriften zoals Plus magazine, Libelle, Flair, ...

In samenwerking met Toerisme Vlaanderen wordt een internationale promotiecampagne voorbereid. Aanvankelijk werd in 2020 reeds een trade trip ingepland, maar deze werd omwille van de COVID-19 pandemie uitgesteld, en zal nu in 2022 plaatsvinden. Daarnaast wordt voor de Plantentuin van Meise in 2022 een internationale Brand Awareness campagne uitgerold.

Deze campagne kadert in het hefboomproject van de Plantentuin en heeft als doel de tuin internationaal op de kaart te zetten als Vlaamse troef waar natuur en erfgoed samenkomen. Aangezien dit de eerste internationale campagne is voor de Plantentuin, ligt de focus van deze creatieve campagne vooral op Brand Awareness. Samen met het agency Untitled Workers Club (voordien Bowling Brands) werd hiervoor het creatief concept "Add Some Wonder To Your Walk" uitgedacht. Dit concept werd niet enkel vertaald naar een campagnevideo en een reeks andere declinaties zoals social media content en een landingspagina, maar omvat ook trade- en perstrips georganiseerd door de Buitenlandkantoren van Toerisme Vlaanderen. Zowel de pers- als de tradetrips zijn 'multimarket', wat betekent dat journalisten (perstrip) en touroperatoren (trade) uit verschillende landen met de Plantentuin zullen kennismaken. Concreet gaat het om Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, Oostenrijk, Spanje en het Verenigd Koninkrijk.

Het budget dat hiervoor werd vrijgemaakt maakt het niet enkel mogelijk om een krachtige creatieve content te maken die de magie van de Plantentuin overbrengt, maar ook om genoeg digitale advertentieruimte aan te kopen op Facebook & Instagram, zodat de beoogde doelgroepen gericht aangesproken worden.

5. **2022:**

- Verdere afwerking Eilandtuin - opening september 2022
- Aanleg kassen H & I van het Plantenpaleis - opening 2023
- Realisatie tweede fase Groene Ark - opening 2023
- Verschillende investeringen in het kader van de energietransitie van de Plantentuin (plaatsen zonnepanelen, vervangen mazoutketels door warmtepompen, plaatsen van isolerend 'monumentenglas' in het kasteel, bij isoleren daken)

2023:

- Aanleg fase 1 van de parking
- Renovatie Pachthof

2024:

- Renovatie Kasteel
- Bouw nieuw Technisch Gebouw en renovatie Stookgebouw

6. De coronacrisis had in 2020 een zeer grote impact op de werking van de Plantentuin. Door het lager aantal bezoekers en het wegvallen van evenementen lagen de eigen inkomsten een stuk lager (zie ook vraag 8b). Ook de verschillende bouwwerken liepen vertraging op.

In 2021 was de impact een stuk kleiner. Er waren wel nog beperkingen op het maximaal toegelaten bezoekers per dag en tijdens sommige perioden van het jaar ook per uur, maar dit had geen grote impact op de gerealiseerde omzet. Bouwwerken liepen ook nog vertragingen op, onder meer door de vertraagde aanvoer van sommige materialen. Ook een aantal kosten liepen op.

7. Dit jaar bestaat de Plantentuin 225 jaar. Dit zal extra in de kijker gezet worden. De belangrijkste publieksevents voor 2022 zijn:

- Expo: Natura Inspiratus (Fedos): 1 mei-30 sept
- Plantentuinjogging: 15 mei
- Bioblitz, feest van de biodiversiteit: 20-22 mei
- Wonderweekend: 12-15 aug
- Griezeltocht: eind okt
- Winterfloridyde, lichtfestival: vanaf dec tot jan 2023

Daarnaast wordt het beheer van de collecties en het wetenschappelijk onderzoek verdergezet. Er wordt hierbij extra aandacht gegeven aan de valorisatie van de collecties en de aanwezige wetenschappelijke expertise, onder andere via Europese projecten.

8. a) **2019:** 12.640 KEUR dotatie + 8.040 KEUR investeringsmiddelen in het kader van het masterplan
2020: 14.762 KEUR dotatie + 4.835 KEUR investeringsmiddelen in het kader van het masterplan
2021: 12.920 KEUR dotatie + 5.000 KEUR investeringsmiddelen in het kader van het masterplan

- b) De Plantentuin haalt eigen inkomsten uit ticketverkoop, verhuur, tuinwinkel, (onderzoeks)projecten (Vlaams, Belgisch, Europees) en wetenschappelijke dienstverlening.

2019: 4.405 KEUR

2020: 3.286 KEUR

2021: 5.060 KEUR

De eigen inkomsten waren in 2020 uitzonderlijk laag door de impact van COVID-19.

9. Er is een voorontwerp voor Pachthofzone, Kasteel van Bouchout en bezoekersparking. De aanvraag voor de omgevingsvergunning is in voorbereiding. Voor het nieuwe technische gebouw loopt de ontwerpstudie. Zie onder deelvraag 5 voor de timing van deze projecten.
10. De acties opgenomen in het hefboomproject Plantentuin 2.0 zullen in 2022 worden afgerond. Vorig jaar werd de belangrijkste doelstelling gerealiseerd: de opening van het nieuwe ingangsgebouw aan de hoofdingang. Daarnaast werden volgende nieuwe tuinen gerealiseerd: Kasteeltuin, Middeleeuwse Tuin, Culinaire Belevingstuin en Rozentuin. Het ingangsgebouw en de nieuwe tuinen tillen de Plantentuin naar een hoger niveau en weten zowel de binnenlandse als de buitenlandse bezoeker te bekoren.

In 2022 staat nog de opening van de Eilandtuin en de afwerking van de renovatie van de kassen H & I van het Plantenpaleis op de planning. Parallel met de vele vernieuwingen werd ook het belevingsaspect volledig herdacht met seizoens- en thematische wandelingen. De signalisatie en duiding in het domein werden vernieuwd. Dankzij deze investeringen sluit de Plantentuin terug aan bij de top van Europese botanische tuinen wat betreft uitstraling, educatieve mogelijkheden en bezoekersbeleving.

Sinds de start van de hefboomprojecten in 2016 vraagt Toerisme Vlaanderen zesmaandelijks een uitgebreide inhoudelijke en financiële rapportering op, zodat de voortgang van het project steeds opgevolgd is. Daarnaast zijn gedurende die tijd ook steeds twee project-coaches nauw betrokken geweest bij de toeristische ontwikkeling, en was Toerisme Vlaanderen vertegenwoordigd in de stuurgroep. De eindevaluatie moet nog gebeuren, gezien het project nog niet afgesloten is.